

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗ ΓΡΑΠΤΗ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΑΣΚΗΣΗ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 45΄

ΜΕΡΟΣ Α: ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Κώστα Ουράνη, «Ακίνητα ταξίδια»

[...] Για κείνους που δεν μπορούν να φύγουν – και που λυπούνται γι' αυτό – απομένει ακόμα μια παρηγοριά: τ' ακίνητο ταξίδι. Δεν αστειεύομαι. Οι μεγαλύτεροι εξερευνητές, οι περιπετειωδέστεροι Ροβινσώνες Κρούσοι* υπήρξαν τα παιδιά, τα παιδιά που δεν κουνήθηκαν από την αυλή του σπιτιού τους. Είναι ζήτημα φαντασίας. Δεν μπορούμε, βέβαια, να ξαναβρούμε τη μαγική αυτή ράβδο της παιδικής φαντασίας και αυταπάτης, μπορούμε όμως να εξασκήσουμε τη φαντασία μας, ώστε το ταξίδι να κυμαίνεται στην ψυχή μας μεταξύ ρεμβασμού και πραγματικότητας, χωρίς να κουνηθούμε από την πολυθρόνα μας.

[...] Ο Γάλλος συγγραφέας Υσμάν μάς έδωσε με τον ήρωά του Ντεζ Εσέντ* τον υποδειγματικό τύπο του ακίνητου ταξιδιώτη. Ο ήρωας αυτός, θέλοντας να ταξιδεύσει, περιοριζόταν να μεταφέρεται με τις αποσκευές του στο σιδηροδρομικό σταθμό, από τον οποίο φεύγουν οι Άγγλοι επισκέπτες του Παρισιού για τη χώρα τους. Εκεί, ακούοντας τις λαρυγγώδεις ομιλίες τους, τρώγοντας ζαμπόνι και πίκλες στο μπουφέ, καπνίζοντας στην πίπα του αγγλικό καπνό, χόρταινε από αγγλικές εντυπώσεις και γύριζε σπίτι του ύστερ' από δυο ώρες κουρασμένος σα να ερχότανε από ταξίδι μηνών στην Αγγλία.

Είχα τη σπανία τύχη να γνωρίσω στη ζωή μου τον εξαισιότερο τύπο του ακίνητου ταξιδιώτη, μπρος στον οποίο ο ήρωας του Υσμάν δεν είναι παρά μια ανούσια μετριότητα. Ήταν στην Πορτογαλία. Επισκέφτηκα κάποτε ένα ακρωτήριο[...]. Ποτέ στη ζωή μου δεν είδα και δεν ένιωσα κάτι παρόμοιο. Το εσωτερικό του σπιτιού, από τα έπιπλα ίσαμε τα παραμικρότερα αντικείμενα, ήταν φτιαγμένο από λείψανα των ναυαγισμένων στους βράχους πλοίων.[...]

Κι ο άνθρωπος αυτός ζούσε εκεί, ανάμεσα στα ναυάγια αυτά, ακίνητος μέσα στο σπίτι του, όλα τα ταξίδια κι όλες τις τρικυμίες, όλες τις περιπέτειες κι όλες τις ζωές διάφορων πεθαμένων ανθρώπων, που δεν τους είχε δει ποτέ, προεκτείνοντας τη ζωή τους με τη δική του. Ζούσε εκεί, καπνίζοντας την πίπα του στα έρημα βράχια και περιμένοντας να ξεβραστεί κανένα άλλο πτώμα καπετάνιου, για να πλουτίσει με μίαν ακόμα ιστορία και περιπέτεια την πολυτάραχη κι ακίνητη ζωή του...

*Ροβινσώνας Κρούσος: ο διάσημος ήρωας ναυαγός του ομώνυμου μυθιστορήματος (1719) του Ντάνιελ Ντεφό (Daniel Defoe, 1660-1731).

*Ντεζ Εσέντ: ο αριστοκρατικής καταγωγής κεντρικός ήρωας Ντεζ Εσέντ, πάσχοντας από πλήξη, κλείνεται σ' ένα δωμάτιο και προσπαθεί να απαλλαγεί από την καθημερινότητα, φτιάχνοντας ένα εξωτικό μικρόκοσμο, όπου η φαντασία υποκαθιστά την πραγματικότητα.

Ερώτηση Β1

Να περιγράψετε τον υποδειγματικό τύπο του ακίνητου ταξιδιώτη, όπως αυτός αποτυπώνεται στο πρόσωπο του Ντεζ Εσέντ, καθώς και του ανθρώπου στο ακρωτήριο.

(μονάδες 10)

ΜΕΡΟΣ Β: ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Σώτη Τριανταφύλλου, «Ο υπνόσακκος»

Πήγαμε και στην Αμοργό. Από πλήξη. Κι επειδή πήγαιναν όλοι. Θα μείνεις μόνη σου με τους διαρρήκτες, μου λέγανε. Έτσι, πήγαμε στην Αμοργό. Ήδη, στο πλοίο το μετάνιωσα. Έλεγα, πού πάω τώρα εγώ. Στα βράχια πάω. Φτάσαμε, ψάξαμε ένα μέρος σκιερό για τους υπνόσακκους. Δεν υπήρχε μέρος σκιερό. Υπήρχε ένας τόπος άσπρος και βάνουσος, τόπος όπου εφορμούν τα όρνεα. Στην παραλία, ανάμεσα σε μπουκάλια και τσιγαρόκουτα ξάπλωναν οι ταξιδιώτες. Απ' αυτούς που όλο το χρόνο σκέφτονται που θα πάνε τον Αύγουστο. Έλαμπαν στον ήλιο, ξεραμένοι, ρυτιδιασμένοι σαν γριές μάγισσες. Ήταν ο ένας δίπλα στον άλλο, ίδια πτώματα στο νεκροτομείο. Οι ντόπιοι μάς κοιτούσαν με το ίδιο βλέμμα. Διαφθείραμε τα ήθη. Πλην όμως, ολόκληρο το νησί ήταν σερβιτόροι. Τη μέρα τριγυρούσα – δεν έβρισκα τίποτα να κάνω. Κι όλα άστραφταν κάτω απ' τον ήλιο, άστραφταν, σαν ψεύτικα μπιχλιμπίδια. Αναρωτιόμουν πού έβρισκα παλιότερα τη γοητεία, όταν πηδούσαμε από νησί σε νησί ξυπόλητοι και πασαλειβόμαστε με λάδι και ιώδιο, το καλύτερο για το μαύρισμα. Ήθελα να μείνω άσπρη σαν χειμωνιάτικη.[...]

Σώτη Τριανταφύλλου, *Το εναέριο τρένο στο Στίλγουελ*, Αθήνα, Δελφίνι, 1992.

Ερώτηση Β2

α) Να συγκρίνετε τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν οι αφηγητές τις διακοπές στα δύο κείμενα.

(μονάδες 10)

β) Και στα δύο κείμενα η αφήγηση γίνεται σε πρώτο πρόσωπο. Να εξηγήσετε πώς λειτουργεί αυτή η αφηγηματική τεχνική σε σχέση με τον αναγνώστη.

(μονάδες 10)

ΤΕΛΟΣ